

נדרים, שבהם מגדיר הנודר או הנשבע או המקבל עליו נזירות, את דבריו, והם חלים לפי משמעותן.

האומר "כנדרי רשעים" — הרי זה נדר בנזיר, ובקרבן, ובשבועה.

לפי שדרך הרשעים לנודר ולהשבע.

[ואינם רשעים ממש, אלא כיון שאין ראוי לכשרים לנהוג בנדרים ובשבועות, נקראים הללו שנודרים ונשבעים בשם "רשעים"].

והיינו, שאם אמר "כנדרי רשעים הריני", כאשר עבר לפני נזיר, הרי זה יד לנזירות.

ואם אמר "כנדרי רשעים עלי", והיתה לפניו בהמה — הרי זה יד לנדר של התחייבות להביא קרבן.

וכן אם אמר "כנדרי רשעים הימנו", והיה לפניו ככר לחם — הרי זה יד לאיסור נדר.

אך אם אמר "כנדרי כשרים" — לא אמר כלום, כיון שאנשים כשרים אינם מחייבים עצמם בנדר.

אך אם אמר "כנדבותם של כשרים" — הרי זה נדר בנזיר ובקרבן, כיון שהכשרים נודכים קרבנות ונוהגים בנזירות.⁽¹⁾

לעתיד לבוא, לאחר תחיית המתים, לא יהיו אותם רשעים שנידונו "לחרפות לדראון עולם"⁽¹¹⁾ נידונין בגיהנם.

אלא בכך יהיו נידונין:

הקב"ה מוציא חמה מנרתיקה — צדיקים מתרפאין בה.

ורשעים — נידונין בה, שמצטערים מחומה. צדיקים מתרפאין בה —

שנאמר: "זרחח לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה".

ולא עוד, אלא שהצדיקים מתעדנין בה.

שנאמר [סיום הפסוק הוא]: "ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק". כעגלים הנכנסים ל"רבקה" להתפטם.⁽¹²⁾

ואילו הרשעים — נידונין נענשים בה!

שנאמר [בפסוק הסמוך לו מלפניו]: "הנה היום בא בוער כתנור, והיו כל זדים וכל עושה רשעה קש, וליהט אותם היום הבא".

מתניתין: א-ט

המשנה שלפנינו מביאה סוג חדש של ידות

11. וכמו שנאמר בדניאל [יב ב]: "ורבים מישני אדמת עפר יקיצו [יחיו המתים, רש"י], אלה לחיי עולם, ואלה לחרפות לדראון עולם".

12. רש"י

בנזיר!
ותירץ הר"ן, שכונת המשנה לומר שהנודב הוא "נודר יותר בנדבת נפשו, ומעשיו יותר רצויים", כי הנודר רק מבטיח להקדיש קרבן, ואילו הנודב מקדישו מיד.

ובדומה לכך בנזיר, אף על פי שיש שם רק אפשרות של קבלת נזירות מיד, בכל זאת, מי שהכוונה שלו לנזירות רצויה יותר נקרא "נודב", ומי שכוונתו אינה רצויה כל כך נקרא "נודר".

1. תמה הר"ן, הרי החילוק בין נדר ונדבה הוא בכך שהנודר אומר הרי עלי להביא קרבן, והנודב אומר הרי זה קרבן, וחילוק שכזה לא נמצא

אך לא הזכיר התנא שבועה של נדבה, לפי שאין הכשרים נשבעים כלל!

גמרא:

שנינו במשנה, שהאומר "כנדרי רשעים" חל נדרו או נזירותו.

והניחה הגמרא, שדי בכך שאמר לשון זה, כדי להאסר בנדר ובנזירות. ולכן תמהה הגמרא: וכי מנין לנו בלשון זו שכוונתו לנדר או לקבל נזירות?

ודלמא הכי קאמר: כנדרי רשעים — לא נדרנא!

אמר שמואל: המשנה מדברת כמי שאומר "כנדרי רשעים — הריני", או שאומר "כנדרי רשעים — עלי", ואו שאומר "כנדרי רשעים — הימנו".

ומשמעות "כנדרי רשעים הריני" — "הריני בנזירות".

ומשמעות "כנדרי רשעים עלי" — "מקבל אני עלי בקרבן".

ומשמעות "כנדרי רשעים הימנו" — "אסור אני הימנו בשבועה".

והוינן בה: מנין לך ש"כנדרי רשעים הריני" היא קבלת נזירות?

דלמא "הריני בתענית", קאמר!?

אמר שמואל: מדובר כאן בכגון כשהיה נזיר עובר לפניו.⁽²⁾

ועוד הוינן בה: כיון שנודר זה לא אמר אם כוונתו להשבע לאכול את הככר או כוונתו להשבע שלא לאכול את הככר, מנין לך שמשמעות "הימנו" היא שלא יאכל מהככר בשבועה? ואולי כוונתו היא הפוכה —

דלמא האומר "כנדרי רשעים הימנו" — שבועה דאכילנא, קאמר!

אמר רבא: מדובר בכגון דאמר "הימנו — שלא אוכל".

ופרכינן: אי הכי, שאמר במפורש שהוא לא יאכל, פשוט הדבר שהוא נשבע שלא לאוכלו, ומאי איצריך למימרא?

ומשנינן: מהו דתימא, הייתי אומר, הא לא מפיך שבועה מפומיה, הרי אדם זה לא הוציא שבועה מפיו, אלא רק אמר "כנדרי רשעים הימנו שלא אוכל", ואין זו שבועה, קא משמע לן הדין, בזאת, שלשון שבועה הוא.

שנינו במשנה: כנדרי כשרים — לא אמר כלום.

כנדבותם — נדר בנזיר ובקרבן.

והוינן בה: מאן, מיהו התנא דשאני ליה המחלק בין נדר לנדבה, שהכשרים נודכים ולא נודרים?

לימא, האם יש לנו לומר כי משנתנו לא רבי מאיר היא, ולא רבי יהודה היא!?

דתניא: כתיב בספר קהלת [פרק ה]:

2. במסכת קידושין, בסוגיית ידות, מבואר שאם אומר האדם "אהא" כאשר נזיר עובר לפניו, הרי

ואילו הרשעים, אין כוונתם בנזירות רצויה כלל.

א. את אשר תדור — שלם!

ב. טוב אשר לא תדור — משתדור ולא תשלם!

ודרשו חכמים את שני הכתובים הללו כך:

טוב מזה ומזה, מהנודר ומשלם, ומהנודר ואינו משלם — מי שאינו נודר כל עיקר, דברי רבי מאיר.

נמצא שלפי רבי מאיר הכשרים אינם נודרים כלל, לא נדר ולא נדבה.

רבי יהודה אומר: טוב מזה ומזה ממי שלא נודר, וממי שנודר ואינו משלם — מי שנודר ומשלם!

ונמצא, שלפי רבי יהודה הכשרים אפילו נודרים, ואילו משנתנו מחלקת בין נדר לנדבה?!

ומשנינן: **אפילו תימא משנתנו רבי מאיר היא, יש ליישב:**

ב-ט **כי קאמר רבי מאיר שטוב מזה ומזה, מי שאינו נודר כלל — בנדר. אבל בנדבה — לא קאמר.**

ופרכינן: **והא קתני: "כנדבותם של כשרים" — נדר בנזיר ובקרבן!**

קתני "נדר", ואילו לרבי מאיר אין הכשרים נודרים כלל?!

ומשנינן: **תני: נדב בנזיר ובקרבן.**

והוינן בה: **מאי שנא נודר, דלא? — דלמא אתי בה לידי תקלה שלא יקיים נדרו.**

אם כן, **נדבה נמי לא — דלמא אתי בה לידי תקלה, שלא יביא נדבתו תוך שלשה רגלים?**

ומשנינן: יש אפשרות שלא יבואו לידי תקלה, כשיעשה כשם שנהג הלל הזקן.

דתניא: אמרו על הילל הזקן, שלא מעל אדם בעולתו כל ימיו, לפי שהיה מביאה כשהיא חולין לעזרה, ומקדישה שם, וסומך עליה ומיד שוחטה.

ופרכינן: **הניחא נדבה דקרבתות שמביאה מיד כשנדב.**

נדבה דנזירות, שמקבל עליו את הנזירות, ומביא את הקרבנות רק לאחר שלשים ימי הנזירות — מאי איכא למימר? והרי יש לחוש שמא לא יקיים התחייבותו, שהיא שלשים יום לאחר שמקבל עליו?

ומשנינן: **סבר לה כשמעון הצדיק, שמדובר בנזיר כזה שאין לחוש בו —**

דתניא, אמר שמעון הצדיק: מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא, אלא אשם אחד בלבד.

פעם אחת, בא אדם אחד נזיר מן הדרום. וראיתיו שהוא יפה עיניו, וטוב רואי, וקוצותיו סדורות לו תלת לים.

אמרתי לו: בני, מה ראית להשחית את שערך זה הנאה בתגלחת הנזיר?

הוא נעשה נזיר. ומה שהוסיפה המשנה ל"הריני" את המילים "כנדרי רשעים", היא מתכוונת רק לשלול את האמירה "כנדרי כשרים". שאם אמר

הוא נזיר.

ומבאר הר"ן [אחרת מפירוש רבותיו] שגם האומר "הריני" בלבד כשהיה נזיר עובר לפניו